



Bilim ve Teknoloji Haberleri

Dünya'yı Altüst Etme Sırası La Niña'da

Endonezya El Niño denilen iklim felaketinden henüz yakasını sıyrılmışken onun kızkardeşi La Niña nöbeti devraldı... Meteorologların tahminlerine göre, gelecek aylarda Güneydoğu Asya ve Güney Afrika'da sağanaklar, Batı Amerika'da görülmemiş bir kuraklık ve ABD'de kasırgalar görülecektir.

El Niño ekvatorial Doğu Pasifik'te bir sıcak su akıntısı. La Niña ise tersine, suyun soğuması. La Niña, El Niño'nun arkasından gelir ve onun karşıtı iklim değişiklikleri yapar. Bu iki olay 2-7 yıllık devirlerle görülürler; meteorologlar buna Gü-

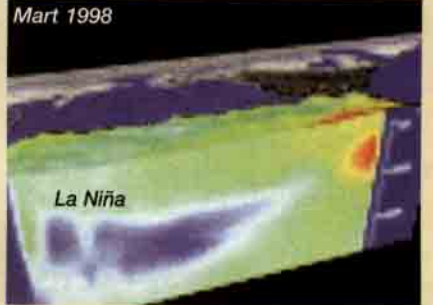
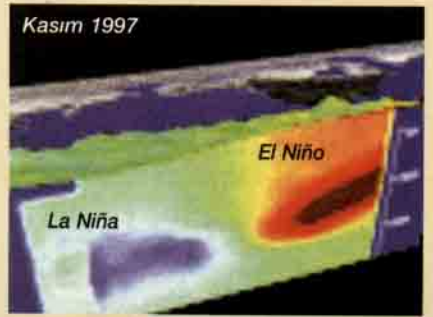
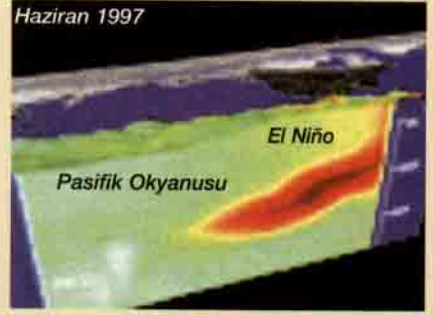
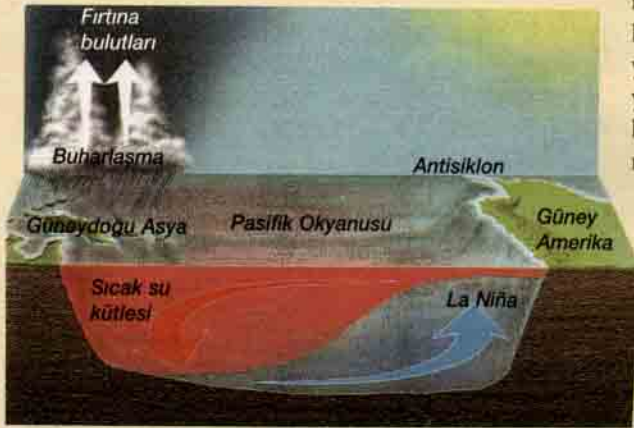
ney Pasifiğin salınımları adını verirler.

Geçen Aralık, Pasifik yüzeyinin sıcaklığı normalin 4 °C üstündeydi. Mayıs'ta bu fazlalık 1°C'ya düştü. Avrupa hava tahmin merkezine (Reading, İngiltere) göre Kasım'da yüzey sıcaklığı normalin 1°C altında olacak.

Şekillerde NASA tarafından yapılmış sıcaklık haritaları görülüyor. Geçen kış El Niño sıcak su akıntısının (kırmızı) ardından nasıl La Niña'nın (mavi) gelerek suları soğuttuğu görülüyor. Diğer resimde La Niña'nın soğuk sularının doğuya gide-

rek Güney Amerika'yı yağmurdan yoksun bırakan bir yüksek basınç merkezi (antisiklon) yarattığı, batıdaysa La Niña'nın ittiği sıcak suların güney doğu Asya ve Avustralya'ya bol yağmur getirdiği görülüyor.

Science et Vie, Eylül 1998
Selçuk Alsan



Atalarımız Yalınayak Gezmiyorlardı

Bitki liflerinden örülmüş, içine kırıktık doldurulmuş ya da hayvan derilerinden ayakkabılar...Tarih öncesi insanları ayaklarına özen gösteriyorlardı. ABD'de Missouri Nehri kenarındaki bir mağarada deriden ya da bitki liflerinden yapılmış 35 ayakkabı bulundu ve Louisiana Üniversitesi'nden J. Kutruuff ve Missouri Üniversitesi'nden M. O'Brien tarafından incelendi. Bu ayakkabıların en eskileri 8000 yaşlıktı.



Science et Vie, Eylül 1998

Selçuk Alsan

Yüz Nakli

Geçtiğimiz günlerde Fransa'da yapılan tartışmalı el nakli operasyonu, daha ilginç bir fikir yarattı: İnsan yüzü nakli. Lyon'da el nakli yapılan hasta, organın vücut tarafından red edilmesi ihtimaline karşı sıkı takipte tutulurken, rakip bir Amerikalı grup da gelecek yıl bunun gibi 10 operasyon yapacaklarını açıkladılar.

Diğer organ nakilleri, sadece bir tek organ veya dokuyu içerirken, el naklinde deri, kaslar, sinirler ve kemiklerin bir kerede nakledilmesi gerekiyor. Farklı dokuların bir defada nakledilmesi, bunların vücut tarafından reddedilmesini engellemek amacıyla kullanılacak ilaç kombinasyonlarını test etmek için de iyi bir yol.

Araştırmacılar bu tür birden çok doku nakli için en büyük talebin, yüzünü yangın, hastalık, silah yaraları veya köpek saldırısı sonucu kaybetmiş hastalardan geleceğini düşünüyorlar. Halen bu tip yaraları düzeltmek için, hastanın vücudunun başka bir yerinden alınan deri ve kaslar kullanılıyor. Araştırmacılar göre bu tip durumlarda, hastayla aynı yaşta ölü bir vericinin yüz derisi, yüz kasları, sinirleri ve dudakları kullanılarak daha iyi görünüm gerçekleştirilebilir.

Öte yandan İngiliz cerrahlar, böyle bir operasyonun gerekebileceği çok az hasta olacağını düşünüyorlar.

New Scientist, 3 Ekim 1998

Armağan Koçer Sağıroğlu